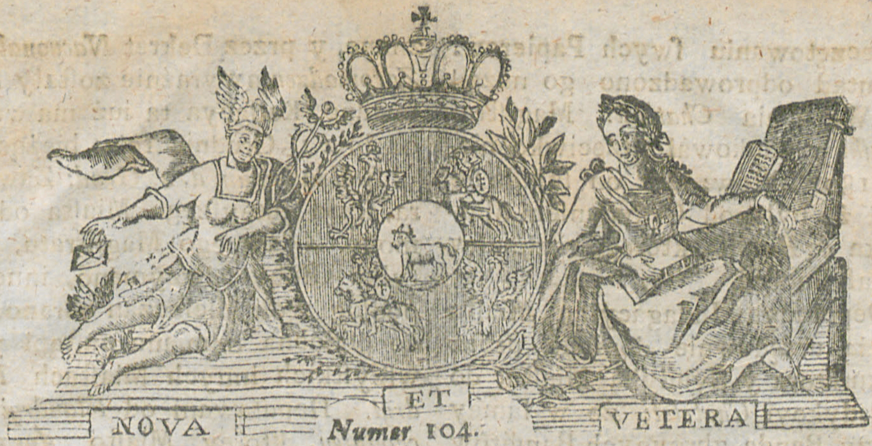

GAZETA WARSZAWSKA

We SRZODĘ, DNIA 30. GRUDNIA ROKU 1789.

Z Warſzawy dnia 30. Grudnia. Dnia 19. tego Mieſiąca, podane ſą do Aktów tuteyſzych nowe *Konſtytucye* naſtępuiące:

Zalecenie WW. Pieczętarzom Koronnym y Deputacyi do ułożenia Proiektu Podatku na Miaſto Naſze Warſzawę wyznaczoney.

Co ſię tycze weyrzenia w Przywileie do porządku służące i urządzenia Miaſta *Warſzawy* z Jurydykami, oraz rozłożenia na Cyrkuły tegoż Miaſta, WW. Pieczętarze Koronni wraz z *Deputacyą* do ułożenia Proiektu Podatku na Miaſto naſze Warſzawę wyznaczoną, Proiekt w tych okolicznościach ułożą, y onże Nam Krolowi y *Stanom Skonfederowanym* podadzą; po którego udecydowaniu, y rezolwowaniu tego, co może mieć związek z urządzeniem porządnym Miaſta *Warſzawy* y Jurydyk, y uwolnienia przeſzkod wewnętrznych; My Krol za zgodą *Stanow Skonfederowanych* Podatek proporcyonalny pożytkom Miaſta korreſponduiący powiękſzyć y wyznaczyć, w dalſzym czaſie ſobie zachowuiemy.

Wyznaczenie Deputacyi do Miaſt Naſzych Krolewſkich.

Roztrząśnienie Praw y Przywileiow Miaſtom w ogólności i w ſzczególności, tak w Koronie iak i n Wielkiem Xięſtwie *Litewſkiem* ſłużących, My KROL wraz z *Stanami Rzeczypoſpolitey* do WW. Kanclerzow odſyłamy, ktorzy wraz z przydanemi *Deputowanemi* wſzelkie *Jura Municipalia*, prożby y potrzeby rozeznawſzy, y zdanie uformowawſzy, za poprzedzaiącą kommunikacyą Deputacyi do Formy Rządu wyznaczoney, Nam Krolowi y Seymuiącym Rzeczypoſpolitey Stanom Proiekt do decyzyi podać maią; *Deputowanych* zaś naſtępuiących wyznaczamy. (*Te Oſoby, były iuż w Gazecie Nro: 102. w czaſie wymienione*)

Z Paryża d. 30. Liſtop: W Sobotę prowadzono Barona *de Bezenval* do Domu iego, ażeby był obecny przy

odpieczętowaniu swych Papierow. Ztamtąd odprowadzono go nazad do Więzienia *Chatelet*. Magistrat *Paryski* produkował przeciwko niemu 180. Listów; lecz on składa się tym, że był pod Ordynansem Marszałka *de Broglio*, którego rozkazów musiał słuchać.

Deputacya Jndagacyina Miasta *Paryża* urzędownie doniosła przez Prokuratora y Syndyka Miasta, do Jurysdykcyi *Chatelet*; że w samey rzeczy Banda zbroynych Banditów taiemnemi pobudkami podżegana, wmieszawszy się między Obywatelów, dnia 6. Pazdziernika rano między godziną 5. y 6. z rozmaitemi Kobietami y Męszczyznami po Kobiecu przebranemi, przez wnętrzne szpalery Ogrodów wdarła się nagle do Zamku *Wersalskiego*, stoiącą tam na straży Leybgwardyą odparła, wyłamała drzwi, ku Pokoiom Krolowey kwapiła się, zabiwszy kilku z Leibgwardyi, y naostatku wtargneła do tego Pokoiu, z ktorego Monarchini ledwo zdążyła usunąć się dla szukania beśpieczeństwa przy Krolu. Wściekły zapęd tych Banditów, iedynie od *Gwardyi Narodowey* był wstrzymanym. Tak opiewa ta Denuncyacya.

Na Seśyi *Zgromadzenia Narodowego* dnia 27. Prezenta y inne Upominki, które zazwyczay na *Boże Narodzenie* ofiaruią się rozmaitym Departamentom od Korpusów, Korporacyi, y Konfraterniów, y naymniey do 600.000 *Liwrow* wynoszą, za uciązliwe dla Narodu są uznane, y przez Dekret *Nacyonalnego Zgromadzenia* wyraźnie zostały skassowane. Kassacya ta iuż ma ważyć od dnia 1. Grudnia roku bieżącego.

Z Gandawum d. 2. Grud: Zawczora, Rząd tuteyszego Miasta odmieniono. Z dawnego Magistratu, trzy tylko Osoby zatrzymano, inne zaś podług woli Mieszczan obrano. Może podobna odmiana nastąpi y po wszystkich innych Miastach *Flandryi*. Deputawani od *Flandryi Zachodniey*, ktorey Miasto *Jpra* iest Stolicą, przybywszy tu, z Konfederacyą złączylisię. Kray także *Dornik* y *Hannonia*, do Konfederacyi pisały się. Każde Miasto z tych trzech *Brugga*, *Kortryk* y *Jpra*, wystawi Reyment Regularnego Woyska od 3,000. ludzi; pomnieysze zaś Miasteczka y Prowincye, ieszcze wystawić maią 15,000. ludzi y Reyment Dragonii; do tego zaś wszystkiego iest tak wielki nacisk, że większa połowa już iest skompletowana. Liczba Domów y Budynków przy Attaku w tym Mieście ogniem zruynowanych, oprócz tych, które rozpalonemi kulami lub inaczey zostały uszkodzone, wynosi do 50. Liczba Osób Płci oboiey zabitych (nierachuiąc tych, ktorzy potykaiąc się pogineli) wynosi 79.

Z Herve d. 2. Grud: Pewny Officer od Patryotyczney Armii donosi w Liście pisanym dnia 29. Listopada do iednego z tuteyszych swych Przyiacioł, co nastepie:,, Naprędce muszę WacPanu donieść, że ułożony Zamiar nasz względem odwie-

dzenia Prowincyi *Limburg*, nie nastąpi; ponieważ od Cesarza Jmci odebraliśmy zapewnienie naymocnieysze, że Przywiley *Joyeuse Entrèe* y wszystkie inne Przywileie *Brabancyi*, znowu maią być przywrocone. Oprocz tego, Minister Graf de *Frautmansdorf Stanom Flandryi* ofiarował bezpieczeństwo wszelkie, iakiego tylko same mogą żądać, dla przekonania ich, iż z strony Cesarza, Przywileie wszystkie w ogulności, y Przywiley każdy w Szczegulności Prowincyi *Niderlanskich*, ma być poważany, y w naymnieyszym Punkcie niebędzie naruszonym. Szczerze zatym tu myślą o Ugodzie, i chcą prosić Krolów *Francuskiego, Angelskiego*, y *Pruskiego*, tudziez *Stanow Generalnych Złączonych Niderlandow*, o przyięcie na siebie Gwarancyi Konstytucyi naszey.

Z Rzymu d. 18. Listop: W przeszłą Sobotę z *Sekretaryatu Stanu* posłano do czterech Arcybiskupów w *Niemczech* Odpowiedz *Oyca S.* na zapytania przed kilką iuż Miesiącami o *Nuncyaturach Papieskich* i o *Papieskich Nuncyuszow Juryzdykcyi* uczynione. Odpowiedzi te z weilu Arkuszów złożone, są dziełem Kardynała *Campanelli. Ociec S.* naznaczył także *Kongregacyą* z pięciu Kardynałów *Albani, Zelada, Campanelli, Antonelli*, y *Gerdil*, dla roztrząśnienia *Kongressu* Duchowieństwa *Niemieckiego* nad Rzeką *Ems*.

Z Wiednia d. 2. Grud: Vice-Kanclerz Stanu Graf *de Kobenzl*, który iest wysłany do *Bruxelli*, wziął z sobą Ba..na *de Herbert*. Kommenderuiący tam G..nerał Graf *d'Alton*, został nazad przywo..nym, a na iego mieyscu Graf *de B..hainville* obeymuie Kommendę nad Woyskiem Cesarskim w *Niderlandach*.

Z Obozu Patryotow w Brabancyi dnia 3. Grud: Pułkownik *de Brou* z *Bruxelli* wyiechał do *Leau* do Generała *van der Mersch*, za nim udał się Sekretarz Gubernii, y dnia 1. tego Miesiąca drugi ieszcze Sekretarz JP. *Müller* tamże pospieszył. Proiekta do ugody maią być w robocie. Jeden Leytnant od Dragonii przyniosł List do Generała wspomnionego, proponuiąc mu konferencyą z Pułkownikiem *de Brou*. Przyięto Konferencyą, y skutek ten nastąpił, iż zawarto Armisticyum na dni 10. Pod czas tego Armisticym, *Stanom Brabancyi* dwa Miesiące maią być zaproponowane, aby miały czas do poiednania się. Obaczemy teraz, czy Stany zechcą akceptować termin zamierzony? Przeięty List Grafa *de Trautmansdorf* do Cesarza, zamyka w sobie Santymenta łagodności, y ludzkości ku *Niderlanczykom*, co mu szacunek ziedna u naszych.

Z Paryża d. 4. Grud: Na Sessyi *Narodowego Zgromodzenia* dnia 30. Listopada czytano List od Mieszkańcow Miasta *Bastya* na Wyspie *Karsyce* do swych Reprezentantów przy *Nacyonalnym Zgromadzeniu* pisany, gdzie była wzmianka o tumulcie zaszłym w Kościele tame-

cznym *S. Jana*; gdzie Żołnierze y szukaiący *Wolności* Obywatele, wzaiemnie do siebie dali ognia, y między innemi dwoie dzieci zakłoto bagnetami. Przemogli naostatku Obywatele, zamek y Miasto osadzili swą milicyą, y wierność przysięgli *Krolowi*, *Prawu*, y *Nacyonalnemu Zgromadzeniu*. Teraz żądaią, ażeby ich inkorporowano do Narodu *Francuskiego*, y żeby się rządzić mogli Prawami *Francyi*, na co *Zgromadzenie* zaraz Dekretem ferowanym pozwoliło. Potym ieszcze uchwalono, że *Korsykanie* wszyscy, ktorzy walcząc dawniey za swoię Wolność, musieli z Oyczyzny swey ustąpić (ieżeli żadnemu innemu niepodlegaią przewinieniu) zaraz odtąd do swey Oyczyzny powrócić mogą, y wszelkich Praw Obywatelowi *Francuskiemu* właściwych tam zażywać maią. „

W Poniedziałek czytano wszystkie Ofiary Patryotyczne; ktore wniesiono dotąd do Skarbu Publicznego, wynoszą iuż Trzy Milliony *Liwrow*.

Z Paryża d. 7. Grudnia. Dziś Dwor Załobę bierze na dwa Miesiące, z okoliczności śmierci Arcy-Xiężniczki *Maryanny*, Siostry Krolowey FRANCUZOW. Temi nowemi wyrazami, zapowiedziano tę Załobę u Dworu tuteyszego.

Hrabia *Artezyi* z *Turynu* poiechał do *Hiszpanii*. Płynie on Morzem do *Alicantu*, y ztamtąd poiedzie do *Madrytu*.

Wczora przybył Kuryer z *Toulon* do Ministra Morskiego Grafa *de la Luzerne* z wiadomością, że J. P. *d'Albert de Rions*, Kommendant Marynarstwa, z pięcią ieszcze innemi znakomitemi Officerami Morskiemi, tudzież z Jndżynierem *en Chef*, od tamecznego Ludu wzięty iest do Aresztu, y w Więzieniu osadzony; a Urzędnicy Miasta, dotąd ieszcze wstawieniem się swoim niemogli dokazać, żeby Osoby osadzone wypuszczono. Milicya Narodowa obięła Straż tamecznego Portu. Niektóre Mowy y wyrazy, których sobie JP. *d'Albert de Rions* przeciwko Milicyi Narodowey miał pozwolić (on zaś po części nie przyznaie się do nich, po części ie iuż sam odwołał) tudzież kara na 2. Robotników Portu (którzy służyli także przy Milicyi Narodowey) nałożona, ściągnęła na niego fatalną tę przygodę.

Z Mastrycht d. 5. Grud: Z Brabancyi donoszą, ze Cesarskie Woysko, znowu weszło do *Tirlemont*. *Brabanckich* Patryotów Armia nie iest tak liczna, iak *Flandryiska*, która pomnażaiąc się coraz barziey, nayduie się w *Aalet*, pod Kommendą Grafa *de Rogier*. Miała ona zamiar godzący na *Bruxelle*, y *Patryotyczna Deputacya* w samey rzeczy kazała iuż tu rozgłosić, że ta Stolica *Brabancyi*, ieszcze przed dniem 7. tego Miesiąca, niezawodnie w ręce Patryotów dostanie się.

SUPLEMENT
DO GAZETY WARSZAWSKIEY

We SRZODĘ DNIA 30. GRUDNIA ROKU 1789.

Z Warszawy dnia 30. Grudnia.

SESSYA SEYMOWA CCXIII. *Dnia 28. Grudnia.*

Po przybyciu IKMci do Senatu, IP: Marszałek Konfeder: Koron: w Zagaieniu swoim upraszał, ażeby Proiekt względem *Awansow Woyskowych* mogł być zadecydowany.

Za uczynionym przełożeniem, iak wiele dzieie się po wszystkich Juryzdykcyach Sądowych, a szczegulniey po Trybunałach niesprawiedliwości, iuż to przez zaległe nazbyt Wpisy, iuż to przez nie dokładność Wpisu samego postępowania Prawnego:; podany został Proiekt wyznaczenia *Deputacyi* do poprawy sprawiedliwości w Magistraturach Sądowych. Takowy Proiekt przeczytany, wzięty został do Deliberacyi.

Gdy chciano przystąpić do Decyzyi Proiektu względem *Awansow Woyskowych*, dopraszać się zaczęto, ażeby pierwey Proiekt podany *Delacyi* przez Xcia Imci *Kalixta Ponińskiego* Generała Maiora Woysk Kor: spolnikow robot Brata iego na *Seymie Delegacyinym* Roku 1775. był decydowanym.

Z tego wniesienia, powstały długie y liczne spory. Iedni żądali, ażeby *Delacya* dozwolona była, lecz ażeby dopiero pozakończoney sprawie Xcia Podskarb: W. Kor: Drudzy radzili, ażeby Xiąże Podskarbi, z tego tylko był sądzonym, co sam ieden z osoby swoiey robił; to zaś, co się na *Delegacyi* stało za Decyzyą *Izby*, y co iest Prawem dotąd, ażeby pod rozsądzenie Sądowe nie przychodziło. Inni chcieli, aby ta cała sprawa, do dalszego czasu zawieszoną została, a teraz, aby naglеysze potrzeby rezolwowanemi były. Podług tych wszystkich wniosków, stosowne Proiekta y dodatki podawane były; lecz gdy na żaden z tych, iednomyślność zdań nie zachodziła, zaczym Sessya solwowaną została na Dzień następuiący na godzinę 10.

Z Gandawum d. 4. Grud: Deputacya Patryotyczna krzątа się coraz ieszcze z *Stanami Flandryi* około zwerbowania Rekrutów nowych, y około dostarczania wszelkich woiennych Potrzeb. Każdego dnia spodziewaią się przybycia dwoch Okrętów z *Holandyi* z harmatami, bombami y prochem. Korpus od 3,000. ludzi, które tam wystawuią, wkrótce będzie skompletowane; po skompletowaniu tego, drugie Korpus wystawić maią, a za drugim trzecie ieszcze ma nastąpić. W tym przeciągu, gdy Patryoci usiłuią swą Potęgę na mocnym postawić fundamen-

damencie, ſtaraią ſię oni coraz więcey z Partyi przeciwney przeciągnąć na ſwą ſtronę. Dla ſnadnieyſzego dopięcia zamiaru tego, publicznie kazali ogłoſić: ażeby wſzyſcy w Prowincyach *Belgickich* zrodzeni Officerowie, nayduiący ſię w *Służbie Ceſarſkiey*, w przeciągu 15. dni, albo wſpomnioną ſłużbę opuścili, albo ſpodziewali ſię konfiſkaty ſwych Dobr w *Flandryi* znayduiących ſię.

Erygowano tu Mennicę, dokąd Obywatele ſwą Argenteryą (iak w *Paryżu*) przyſtawuią dla przetopienia iey na pieniądze. Sprowadzono także z *Anglii* Sztaby Złota y Srebra.

Na żądanie Obywatelów, niektorym Oſobom znaczney Rangi y Powagi formowano Sądowy Proces; innym zaś, ktòrzy umknęli z Kraiu, przed Sądem ſtawić ſię nakazano pod konfiſkatą Dobr y Maiątku. Wſzyſcy Konſyliarze *Naywyżſzey Rady Flandryiſkiey*, tudzież wſzyſcy Urzędnicy, wykonali iuż przyſięgę wierności tey Prowincyi.

Z Maſtrycht d. 8. Grud: W *Antwerpii* dnia 1. Grudnia ſkupiła ſię pewna liczba Poſpolſtwa, ktòra zdiąwſzy tam Ceſarſkie Herby, na ich mieyſce Herb *Brabancki* zawieſiła. Potym ludzie ci, rzucili ſię zaraz na Dom pewnego Royaliſty, zrabowali ten dom, y pieniądze wrzucili do Rzeki *Skaldy*. Nazaiutrz ieſzcze 38. innych Domòw zrabowano, y ſprzęty z nich palono na Ulicy. Garnizon Ceſarſki, ſpokoynie patrzył na to, y Kommendant na rekwizycyą Magiſtratu ściągnął nawet y tych Zołnierzy, ktòrzy ſtrzegli Bramy Mieyſkiey, nazad do Fortecy. Lecz gdy końca niebyło takim Exceſſom, ſami potym Mieſzczanie porwali ſię do broni, y dalſzym gwałtownościom zabiedz ſtarali ſię. Naoſtatek uroczyſtą rozpoczęto *Proceſſyą*, do ktòrey niezliczona liczba Mieſzczan, Zakonnicy rożni, y ſam Dziekan Katedralny z Magiſtratem aſſyſtował. *Proceſſya* ta otoczyła y zamknęła Rokoſzanow iak w Cyrkule iakim, y tak przecież ſpokoyność wròciła ſię.

Z Paryża d. 7. Grud: Z *Valenciennes* wiadomość doſzła, że wielka Część Regimentu *de Vintimille*, ſtoiącego tam Garnizonem zbuntowała ſię, y wyſzła z tego mieyſca; mimò wſzelkich Remonſtracyi ſwych Officerow, chcąc na ſukkurs ſpieſzyć *Brabantſkim Patryotom*. Dali oni ſwym Officerom *parol*, iż potym wròcą ſię znowu nazad do ſwych Chorągwi.

Od czaſu Dekretu przeciwko Duchownym zapadłego dnia 2. Liſtopada, rozmaite Klaſztory pozwoliły ſobie, y kazały w ſwoich laſach ścinać na przedaż extraordynaryiną kwotę Drzewa. Uczynili zaś to, gdy widzieli, że Lud poſpolity, nową dziſieyſzą wolnością (a przytym y winem) upoiony, więcey nierownie ſobie pozwala,

kiedy nietylko po lasach do *Duchowieństwa* należących, ale nawet po pięknych owych lasach Krolewskich, przy *Compiegne, Fontainebleau, Vicennes*, y w bliskim *Paryża* Gaiu *de Boulogne*, ścina y wali Drzewa. Zawczora w Gaiu *de Boulogne* 53. Osoby aresztowano, y tu przywieziono. Zabito tam 2. Leśniczych, ktorzy chcieli bronić wycinania drzewa.

Z Tryestu d. 5. Grud: Zawczora zawineła tu z *Carogrodu Francuska* Fregata od 40. harmat, na ktorey nayduie się Poseł *Rossyski* JP. *de Bulgakow*, ktorego z *Siedmiu Wież* wypuszczono. Wspomniony Poseł, po odprawieniu tu Kwarantany, zaraz przez *Wiedeń* poiedzie do *Petersburga*. Uwolnienie tego Posła, biorą niektorzy za znak, że Negocyacye Pokoiu dzielnie tey Zimy będą popierane.

Z Wiednia dnia 9. Grudnia. Cesarz Jmć kazał, ażeby nakazane dawniey Rozmiary Gruntow w *Węgrzech*, ściągaiące się do rownego Uregulowania Podatkow, były teraz zaniechane. Rozmaici ze Szlachty, ktorzy tam dotąd nic nie płacą, straciliby przez to wiele ze swych dochodow.

Z Niderlandow Austryackich dnia 12. Grud: Dziś *Armisticium* na dziesięć dni zawarte, skończyło się, y Deputacya Patryotyczna w *Gandawum* y w *Breda*, żadną miarą niepozwoliła na przedłużenie tegoż *Armisticium* na dwa Miesiące. Dziś więc kroki Nieprzyiacielskie znowu początek biorą, y o żadnych zgoła Propozycyach do Ugody ani wiedzieć niechcą. W *Bruxelli* Patryoci iuż otwarcie deklaruią się za swemi Wspoł-Braćmi. Iuż oni uprzątneli Rogatki po Ulicach od Cesarskich rozłożone, zasypali Fossy, y wykrzykuią: Niech żyie *van der Noot!* Niech żyią Patryoci!

Dnia 9. Grudnia, 300. Osob z Zołnierzy Cesarskich przeszło na stronę Patryotow. Czterdziestu kilku Officerow Cesarskich, prosiło także o Abszeyt, y Officerowie inni, ktorzy maią Dobra we *Flandryi*, muszą Cesarską opuścić służbę. W ogulności iuż na 2,400. *Zołnierzy* Cesarskich przeyść miało na stronę Patryotow.

Z Hagi d. 15. Grud: Właśnie teraz ważna dochodzi tu wiadomość, że Miasto *Bruxella*, d. 12. tego Miesiąca, po krwawey nader utarczce, ktora więcey niż przez 24. godziny trwała, iest wzięte od Patryotow. Zołnierze Cesarscy y ich Kommendant, tudzież wszystkie Osoby *Rządowi* sprzyiaiące, ustąpiły z rzeczonego Miasta około godziny drugiey po południu. Mieszczanie są teraz Panami tegoż Miasta, y wszędzie Cesarskie Herby pozdeymowali. Wieczorem całe Miasto było illuminowane, y Feierwerki wszędzie zapalono.

Z Antwerpii d. 13. Grud: U nas tu wszystko iescze iest spokoy-

no, ale wſzyſcy noszą iuż Kokardę, y Herby Ceſarſkie pſuią. Właśnie teraz ciągnie tu Korpus Dragonii Patryotyczney, które wyprożniło wſzyſtkie Celne Komory na rozkaz *Stanow*. Na Komorze od Wina, znaleźli oni 8000. *Złotych Ceſarſkich*. Zołnierze Ceſarſcy uciekaią z Cytadelli, y nawet przez Rzekę *Skaldę* umykaią, gdzie czternaſtu iuż zatonęło.

Z Wiednia dnia 5. Grudnia. Ceſarz Jmć od kilku dni miał znowu Febry attak, że łożkiem bawić ſię muſiał. Lecz teraz w lepſzym znowu nayduie ſię ſtanie zdrowia.

Doniesienie z Warszawy dnia 30. Grudnia R. 1789.

W tuteyſzey Drukarni Nadworney IKMci i Prześ: Kommis: Eduk: Naro: Wyſzedł z druku Kalendarzyk Polityczny na Rok naſtępuiący 1790. z Przydatkiem na końcu Konſtytucyi, iedney o Kommiſſyach Woiewodzkich *per extenſum* umieſzczoney, tudzież drugiey *Zaſady do poprawy Formy Rządu, na Seſſyi Seymowey dnia 23. Xbra iednomyślnością uchwalone.*

Pewien zgubił dwa dokumenta w przeſzłym Mieſiącu na Czerw. Złł: 363. podpiſane przez W. *Daukſzę*, ſłużące U. *Ołocińſkiemu*; ktoby znalazł, niech będzie łaſkaw oddać ie do Kancellaryi Grod: *Warſzawſkiey* a odbierze nadgrodę przyzwoitą. Te Dokumenta nikomu na nic ſłuzyć nie mogą, gdyż po zgubieniu zaraz ſą de diligentia zamanifeſtowane, iuż dwa razy oblatowane.

Kalendarzyki Francuzkie z koperſztychami na R. 1790. znayduią ſię w Marywilu Nro: 15. w Magazynie kſiążek Francuſkich Fryderyka *Pfaff* y koſztuią oprawione w pargamin Złł: 7. w Materyą zaś z malowaniami Złł: 12.

Kareta nowomodna na reſorach i gąſiorach żelaznych z guſtownym ſzlakiem i przednim lakierem ieſt do przedania; życzący kupić, ma ſię reforować do oglądania oney u P. *Jzaiewicza* Lakiernika w Koſzarach Korpuſu Kadeckiego a dla zgodzenia ſię u *P. Tuppo* w Kamienicy IP. *Przezdzieckiego* Piſarza Sądow Aſſeſsor: Koron: przy Bramie *Krakowſkiey* Nro 534. tamże ieſt do przedania druga Kareta zażywany y Kocz poarużny na reſorach mało zażywany za pomierną cenę.

W Drukarni *Gröllowſkiey* wyſzły naſtępuiące Kſiążki (1) Proiekt do układu Rządu Rzpltey, czyli ciąg dalſzy dzieł Autora Liſtow do IW. *Małachowſkiego* Marſzałka Seymowego y Konfeder: Generalny in 8. *alla ruſt.* Złł: 4. (2) kaleudarz dokładny goſpodarſki ułożony podług ſtylu Gregoryanſkiego y Ruſkiego na rok Pańſki 1790. ktory podług Merydyanu Warſzawſkiego dla Kroleſtwa Polſkiego y W. X. Litt: wyrachowony in 4to Zł: 1. Znayduie ſię tamże. (1) Brutus y Kaſsyuſz Tragedya oryginalna we trzech Aktach in 4to Zł: 1. (2) Korreſpondencya iednego Obywatela z Podkomorzym pewnego Woiewodztwa z okoliczności przyſzłego Rządu.

P. Dymitry *Likowſki* trzymawſzy na *Krakowſkim Przedmieściu* w Kamienicy JJ. PP. *Dupontow* przeciwko XX. *Bernardynow* Handel Win *Węgierſkich* pod N. 454, teraz przeprowadził ſię na Nowe Miaſto na Ulicę Freta, przeciwko XX. *Dominikanow* pod N. 275. Wina zaś, ktore brane były od Państwa, tak Butelkami, iako też beczkami, w tychże ſamych gatunkach znayduią ſię tamże.

Kolaſka *Angielſka*, należycie dobra, zielono lakierowana, białym ſuknem wybita, tak do ieżdżenia po Mieście, iako też do podroży urządzona, z przyzwoitemi do drogi Rekwizytami; tudzież Kolaſka podrożna dobrze kondycyonowana, ieſt do przedania za Zelazną Bramą na Ulicy *Graniczney* Nro 967. Pytać ſię o nich, na pierwſzym piętrze.

P I G U Ł K I

Balſamiczne, rozwalniaiące y boleści krzyża uśmierzaiące.

Przekonawſzy ſię przez niezawodne poſtrzeżenia, że Hemoroidy i wſzyſtkie choroby związek z niemi maiące dokuczaią poſpolicie wſzyſtkim dobrze ſię maiącym Obywatelom śrzedniego wieku, to ieſt: od 40 aż do 60 lat; z których iedni mniey a drudzy więcey cierpią, i wielu używaniem nieſtòſownych lekarſtw, z iedney w drugą chorobę wpadaią, i częſtokroć nad to wcześnie życie tracą; ten obiekt zdawał mi ſię tak ważnym, iż wſzyſtkę moią ściągnął uwagę; iakimby ſpoſobem temu tak powſzechnemu złemu zapobiedz, albo przynaymniey ile możności uśmierzyć i mniey go niebeſpiecznym uczynić.

Ponieważ ta choroba naybardziey takowe trafia oſoby, które przy różnych życia wygodach, dobrych używaią pokarmòw, to więc okazuie, że zbytek w iedzeniu a niedoſtatek ruchu iey ſą ſzczególnieyſzemi zrzodłami. Przeto gdyby na mnieyſzey ilości pokarmu, lub na mniey żywiącym iedzeniu przeſtawano, a więcey używano agitacyi; bezpiecznieby ſię bez lekarſtw obeyść można; ale ponieważ ten ſpoſòb nie dla każdego ze wſzyſtkim ſtòſowny; więc nie można inaczey tym zapobiedz przykrościom, tylko rozrzedzeniem oſtrey i rozpalaiącey flegmy z bytnie i żywności przyſpoſobioney, ſprowadzeniem iey nayprzyzwoitſzą drogą, tudzież zapchanych kanałów oſwobodzeniem i wzburzenia krwie uśmierzeniem. To poſtrzeżenie było mi powodem do ziednoczenia lekarſtwa zdolnego do udziałania tych ſkutkòw, i te maią w ſobie włáſności pigułki balſamiczne rezolwuiące i bòl krzyża uśmierzaiące; Że to nie ieſt fałſzywym udaniem, o tym przeświadcza potwierdzenie powſzechne, które ſobie te pigułki od lat 10 u Publiczności pozyſkały ſzczególnie przez dobry ſwoy ſkutek; chociaż od żadnego Doktora niebyły zalecone, ani wiedziano kto ich ieſt wynalazcą. Zdało mi ſię więc rzeczą przyzwoitą Przeświętną Publiczność lepiey uwiadomić, w iakich razach ſkutecznie tych Pigułek używać można. Niezachwalam ich tu ſzczególnie, gdyż przez pomyślne ſkutki ſame ſię iuż zaleciły, a Publiczność pewne ma dowody, że to co pod moim iey obwieſzczam imieniem, ma za ſobą liczne innych doświadczenia.

Gdy więc kto naſtępuiące przypadki poiedynczo czyli też razem mieć będzie; iako to: Pełność i tłoczenie we wnętrznościach, ociężałość i znużenie członkow; a mianowicie nóg; ſuchość i gorycz w uſtach, częſte wiatrow parcie, zawrot głowy, ciężkość na pierſiach, oddech krótki, cerę bladą, oczy ſmutne i żołtkiem zaſzłe, boleści w Hypokondrach, bòl gwałtowny w krzyżach, częſte chcenie na ſtolec, odchodzenie oſtrey materyi i wyſtąpienie twardych gruczołow w ſamym odchodzie; w tych razach chory pigułek rzeczonych w niżey opiſany ſpoſòb może używać iako iedynego lekarſtwa po którym ſię pewnego a prętkiego ſkutku ſpodziewać należy.

W Płci żeńſkiey te pigułki na liczniey ſze ieſzcze przypadki ſą ſkuteczne, iako to: na bladość, zatrzymane lub przeſzkodzone płynienie mieſięczne, tudzież na ſpazmy czyli kurcz żył, i na wſzyſtkie ſłabości hiſteryczne, podchodzące pod nazwiſko chorób nerwowych; prócz tego mogę wezwać na świadectwo wiele tey Płci oſòb, które przez lat 8 w Małżeńſtwie żyiąc były niepłodnemi, a po używaniu tych pigułek, kilkoro dzieci porodziły, drugie znowu po połogu 7 lat, a inne 12

lat będąc niepłodnemi, za używaniem rzeczonych pigułek brzemiennemi zostały. Są to zdarzenia prawdziwe, które dnia każdego dowiedzione bydź mogą; dla położnic są te pigułki równie skutecznym lekarstwem, mianowicie na boleści, gdyby po porodzeniu nadzwyczayne były. Lecz kiedy raptowne zatrzymanie czyszczenia koniecznie potrzebnego położnicy, onych iest przyczyną; w tym razie nie będzie od rzeczy, owszem doradzam krew iey puścić; lubo nayczęściey same te pigułki szczególnie z popiianiem herbaty z krwawnika płynienie zwyczayne zrządziły, tak dalece, że chora w kilku dniach do pierwszego powróciła zdrowia. Komu wiadomo, iak wiele chorob z iednego źrzodła wypływać zwykło, wcale się niezadziwi, że iedno lekarstwo na wielorakie choroby skutecznym bydź może. Zostaie mi ieszcze ta szczególność do ztwierdzenia, że chociażby te pigułki w takim razie użyte były, w którymby nic niepomogły, to też każdy zapewnionym niech będzie, iż bynaymniey zaszkodzić nie mogą.

Następuiącym zaś używaią się sposobem:

Na początku zaraz daię Rhabarbarum i soli Polichrest po drachmie, a starszym osobom iednę uncyą Manny Kalabryiskiey i dwie drachmy sol: Seidlickiey w wodzie rozpuszczonych, lub tym podobne laxatywy podług okoliczności osoby leczyć się maiącey. Dnia następuiącego z rana y wieczor bierze się po 10 lub 12 pigułek, i popiia się wodą lub herbatą z krwawniku, co dzień to samo powtarzaiąc, poki choroba tego wymagać będzie. — Te pigułki nie są koniecznie do laxowania zrobione, więc się zastanowić nienależy, chociażby niektórych osób dnia pierwszego wcale nieporuszyły; inni od nich kilka razy na dzień laxować będą, a w tym razie 6 lub 8 pigułkami zacząc potrzeba, i co raz ich brać więcey, a ich używanie wprawi tych, co zawsze zatwardzanie mieli, do codziennego regularnego stolca. Muszę tu ieszcze doradzić leczywo dzielnie uśmierzaiące, kiedy i Hemeroidy bardzo są zapalone i czuie się często chęć z bolem na stolec, to iest: wziąść z pół kwarty mleka, zagrzać, rozpuścić w nim pół uncyi Unguenti Hyosciami, i kazać sobie z tego zaraz dać kryslerę, którą i kilka razy na dzień, ieżliby ból i tłoczenie nieprzestało, bez boiaźni szkodzenia sobie, powtorzyć można.

Dyeta czyli mierność w iedzeniu, tak iako w innych chorobach zachowana bydź powinna; tym końcem wystrzegać się należy wszelkich potraw twardych, niestrawnych, bardzo tłustych, tudzież ciast różnych trudnych do strawienia, mięsiwa solonego lub wędzonego, kwaśney kapusty, rzepy, grochu, bobu, iako też y wszelkiego rodzaiu grzybów i sera. Podobnie wszystkie gorące napoie są szkodliwe; za napoy zwyczayny służyć może woda z trochą wina, lekkie piwo, gotowana woda z grzaneczkami i tym podobny; kiedy pacyent tyle ma siły, iż na wolnym powietrzu przeyść lub przeiachać się może, to nie mało się do iego przyłoży zdrowia. Umartwienie trwałe, równie iak i gwałtowne duszy wzruszenia są wielce szkodliwe. Ktokolwiek ten przepis zachowa, nieomylney doświadczy pociechy uczuć się w krótkim czasie uwolnionym z wszystkich przykrości, które ta choroba ciągnie za sobą.

Doktor Krystyan Jakub de MONETA.
Konsyliarz J. K. Mci y Leib-Medyk.

Tych pigułek dostać można tu Warszawie w Księgarni Gröllowskiey y po wszystkich iego składach, iako y w Dreznie. Puszka kosztuie Zł. 5.

Nomer 2 książki